

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
JEAN MISCHO

της 3ης Απριλίου 2003¹

I — Εισαγωγή

της κύριας δίκης δεν είχε ζητήσει να γίνει επ' ακροατηρίου συζήτηση.

1. Η υπόθεση της κύριας δίκης αφορά διαφορά μεταξύ της εισαγγελικής αρχής Staatsanwaltschaft beim Amtsgericht Augsburg (Γερμανία) και του B. Schnitzer στον οποίο προσάπτονται παραβάσεις της γερμανικής νομοθεσίας για την καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας. Ο B. Schnitzer είχε αναθέσει σε πορτογαλική επιχείρηση να εκτελέσει στη Γερμανία μεγάλης εκτάσεως εργασίες σοβατίσματος, πράγμα που η επιχείρηση αυτή έπραξε χωρίς να έχει εγγραφεί στο γερμανικό μητρώο βιοτεχνών.

3. Στις 17 Σεπτεμβρίου 2002 ανέπτυξα τις προτάσεις μου στην παρούσα υπόθεση.

4. Με διάταξη της 10ης Ιανουαρίου 2003, το Δικαστήριο αποφάσισε να επαναλάβει την προφορική διαδικασία με το σκεπτικό ότι δεν αποκλειόταν ο B. Schnitzer να μη παρέλαβε τις γραπτές παρατηρήσεις που κατατέθηκαν στην παρούσα υπόθεση καθώς και την κλήση να γνωστοποιήσει αν ζητεί, σύμφωνα με το άρθρο 104, παράγραφος 4, του Κανονισμού Διαδικασίας, να υποβάλει προφορικές παρατηρήσεις.

2. Κατόπιν της υποβολής από το Amtsgericht Augsburg προδικαστικού ερωτήματος σχετικά με την ερμηνεία των άρθρων 49 ΕΚ, 50 ΕΚ, 54 ΕΚ και 55 ΕΚ, καθώς και της οδηγίας 64/427/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1964, περί των λεπτομερειών εφαρμογής των μεταβατικών μέτρων στον τομέα των μη μισθωτών δραστηριοτήτων μεταποίησης που υπάγονται στις κλάσεις 23-40 ΔΤΤΒ (Βιομηχανία και Βιοτεχνία)², το Δικαστήριο αποφάσισε στην αρχή να μη γίνει επ' ακροατηρίου συζήτηση. Συγκεκριμένα, κανένας από τους διαδίκους

5. Η επ' ακροατηρίου συζήτηση διεξήχθη στις 27 Φεβρουαρίου 2003.

6. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ο δικαστικός πληρεξούσιος του B. Schnitzer διατύπωσε σειρά επιχειρημάτων με τα οποία πρόεβαλε ότι η ρύθμιση περί μητρώου βιο-

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

2 — ΕΕ ειδ. έκδ. 06/001, σ. 38.

τεχνών είναι ασαφής και ασύμβατη με το γερμανικό Σύνταγμα. Ωστόσο, το Δικαστήριο θα πρέπει να περιοριστεί στην ερμηνεία των σχετικών διατάξεων του κοινοτικού δικαίου.

εξηγείται από το γεγονός ότι όσοι παρέχουν υπηρεσίες δεν είναι πάντοτε σε θέση να αποδείξουν αμέσως ότι επί έξι συναπτά έτη άσκησαν τη σχετική βιοτεχνική δραστηριότητα ως ανεξάρτητοι επαγγελματίες ή ως διευθύνοντες μια επιχείρηση. Πάντως, στο σημείο αυτό πρόκειται για προϋπόθεση την οποία θέτει το άρθρο 3 της εφαρμοστέας οδηγίας 64/427.

II — Ανάλυση

7. Θα υπενθυμίσω ότι το εθνικό δικαστήριο μας ερωτά «Συμβιβάζεται με το κοινοτικό δίκαιο στον τομέα της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών³ το ότι μια πορτογαλική επιχείρηση, η οποία πληροί στην Πορτογαλία τις προϋποθέσεις για την άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας, πρέπει να πληροί άλλες προϋποθέσεις —έστω και μόνον τυπικές— (εν προκειμένω την εγγραφή στο μητρώο βιοτεχνών), προκειμένου να ασκήσει τη δραστηριότητα αυτή στη Γερμανία όχι μόνο για βραχύ χρονικό διάστημα αλλά και για μακρότερη περίοδο;»

9. Κατά συνέπεια, οι καθυστερήσεις που σημειώθηκαν εν προκειμένω δεν οφείλονται στην υποχρέωση εγγραφής στο μητρώο βιοτεχνών.

10. Πάντως, στις προτάσεις μου της 17ης Σεπτεμβρίου 2002 εξέφρασα την άποψη ότι οι σχετικές διατάξεις της Συνθήκης ΕΚ και της οδηγίας 64/427 δεν αντιτίθενται στην απαίτηση εγγραφής στο μητρώο βιοτεχνών όταν η απαίτηση αυτή δεν μπορεί να καθυστερήσει ή να περιπλέξει την άσκηση του δικαιώματος ελεύθερης παροχής υπηρεσιών και δεν συνεπάγεται ούτε πρόσθετα διοικητικά έξοδα ούτε υποχρέωση καταβολής εισφορών στο βιοτεχνικό επιμελητήριο.

8. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ο δικαστικός πληρεξούσιος του B. Schnitzer διευκρίνισε τον τρόπο με τον οποίο η επίμαχη ρύθμιση εφαρμόζεται στη Γερμανία. Έτσι προκύπτει ότι, μετά την απόφαση Corsten⁴, η εγγραφή στο μητρώο βιοτεχνών γίνεται δωρεάν. Εξ άλλου, το διάστημα που μπορεί να παρέλθει πριν ενεργοποιηθεί η εγγραφή

11. Συγκεκριμένα, δεν μπορεί κανείς να αρνηθεί ότι είναι απόλυτα θεμιτό να εξακριβώνονται οι προϋποθέσεις επαγγελματικής πείρας που η οδηγία θέτει σχετικά με τους βιοτέχνες οι οποίοι δεν διαθέτουν επαγγελματικό πτυχίο.

3 — Η υπογράμμιση δική μου.

4 — Απόφαση της 3ης Οκτωβρίου 2000, C-58/98 (Συλλογή 2000, σ. I-7919).

12. Όσο για την απαίτηση εγγραφής στο μητρώο βιοτεχνών, το Δικαστήριο διαπίστωσε, στη σκέψη 38 της προαναφερθείσας αποφάσεως Corsten, ότι ο σκοπός της εγγραφής αυτής είναι να εξασφαλιστεί η ποιότητα των εκτελουμένων βιοτεχνικών εργασιών και να προστατευθούν τα πρόσωπα για τα οποία γίνονται οι εργασίες αυτές.

13. Το Δικαστήριο δέχθηκε επίσης ότι τούτο αποτελεί επιτακτική ανάγκη γενικού συμφέροντος ικανή να δικαιολογήσει περιορισμό της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών και ότι η σχετική απαίτηση φαινόταν κατάλληλη για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού.

14. Κατά συνέπεια, μένει το ζήτημα αν η εγγραφή στο μητρώο αυτό υπερβαίνει τα όρια που είναι αναγκαία για να επιτευχθεί ο επιδιωκόμενος σκοπός.

15. Πάντως, όταν αυτή καθ' εαυτή η πιο πάνω εγγραφή δεν συνεπάγεται ούτε σημαντική καθυστέρηση (nennenswerte Verzögerung), επί πλέον των αναγκαίων προθεσμιών για την εξακρίβωση των προϋποθέσεων επαγγελματικής πείρας, ούτε διοικητικά έξοδα, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η καθυστέρηση αυτή υπερβαίνει τα όρια που είναι αναγκαία για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού.

16. Κατά συνέπεια, εμμένω στο πρώτο σημείο της απαντήσεως που πρότεινα να δοθεί στο προδικαστικό ερώτημα.

17. Κατά την προφορική διαδικασία, η συζήτηση επικεντρώθηκε και στο ζήτημα από ποιο χρονικό σημείο πρόκειται για εγκατάσταση στη χώρα υποδοχής.

18. Εν προκειμένο, εξέθεσα, στο σημείο 65 των προτάσεών μου της 17ης Σεπτεμβρίου 2002, ότι του αιτούντος δικαστηρίου έργο είναι να εξακριβώσει, «με γνώμονα τη διάρκεια, τη συχνότητα, την περιοδικότητα και το συνεχές των δραστηριοτήτων [της πορτογαλικής εταιρίας], αν η εταιρία αυτή ασκεί τη δραστηριότητά της στη Γερμανία προσωρινώς υπό την έννοια της Συνθήκης»⁵. Αν προκύψει ότι, μετά από ορισμένο χρονικό σημείο, η δραστηριότητα αυτή έχασε τον πιο πάνω προσωρινό χαρακτήρα ή ότι καθ' ολοκληρίαν ή κατά κύριο λόγο μεταφέρθηκε στο γερμανικό έδαφος, η απαίτηση εγγραφής στο μητρώο βιοτεχνών (περιλαμβανομένης της απαιτήσεως καταβολής εισφορών στο βιοτεχνικό επιμελητήριο) θα ισχύει χωρίς κανένα περιορισμό.

19. Η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων σημείωσε ότι στις 7 Μαρτίου 2002 υπέβαλε πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων [COM(2002) 119 τελικό].

5 — Βλ. την απόφαση της 12ης Δεκεμβρίου 1996, C-3/95, Reisebüro Broede (Συλλογή 1996, σ. I-6511, σκέψη 22).

20. Το άρθρο 5, παράγραφος 2, της προτάσεως αυτής προβλέπει ότι: «για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, εφόσον ο πάροχος μετακινείται στο έδαφος του κράτους μέλους υποδοχής, λογίζεται “παροχή υπηρεσιών” η άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας για περίοδο που δεν υπερβαίνει τις δεκαέξι εβδομάδες ετησίως σε κράτος μέλος από επαγγελματία εγκατεστημένο σε άλλο κράτος μέλος. Το τεκμήριο που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο ισχύει με την επιφύλαξη της κατά περίπτωση αξιολόγησης, ιδίως υπό το φως της διάρκειας, της συχνότητας, της περιοδικότητας και του συνεχούς χαρακτήρα της παροχής.»

21. Η πιο πάνω πρόταση δείχνει ότι υφίσταται ανάγκη, και η Επιτροπή υπογράμμισε το σημείο αυτό κατά την επ’ ακροατηρίου συζήτηση, να χαραχθεί σαφέστερη διαχωριστική γραμμή μεταξύ ελεύθερης παροχής υπηρεσιών και εγκαταστάσεως, έτσι ώστε όσοι ενδέχεται να παράσχουν υπηρεσίες να γνωρίζουν πού να στηριχθούν πριν αρχίσουν τις δραστηριότητές τους σε άλλο κράτος μέλος.

22. Εν προκειμένω, η πορτογαλική επιχείρηση που εργάστηκε για τον B. Schnitzer πραγματοποίησε, κατά το αιτούν δικαστήριο, μεγάλης εκτάσεως εργασίες σοβατίσματος στη Νότια Βαυαρία, μεταξύ Νοεμβρίου 1994 και Νοεμβρίου 1997. Κατά συνέπεια, αν η δραστηριότητα αυτή ασκήθηκε συνεχώς, η εταιρία αυτή θα έχει κατά πολύ υπερβεί το διάστημα δεκαέξι εβδομάδων που περιλαμβάνεται στην πρόταση οδηγίας που υπέβαλε η Επιτροπή.

23. Ούτως ή άλλως, του εθνικού δικαστηρίου έργο είναι να καθορίσει βάσει όλων των διαθεσίμων κριτηρίων, και, μεταξύ αυτών, εκείνων που παρατίθενται στο σημείο 24 των προτάσεών μου της 17ης Σεπτεμβρίου 2002, αν στη συγκεκριμένη περίπτωση πρόκειται για εγκατάσταση.

24. Όλα αυτά με οδηγούν στο να επιβεβαιώσω και το δεύτερο σημείο της απαντήσεως που με τις προτάσεις μου της 17ης Σεπτεμβρίου 2002 πρότεινα να δοθεί στο προδικαστικό ερώτημα, δηλαδή ότι, «όταν οι δραστηριότητες ενός προσώπου ή μιας επιχειρήσεως στο έδαφος του κράτους μέλους υποδοχής δεν παρατείνονται επί μακρόν, κατά συνεχή, ουσιαστικά, τρόπο και επί τη βάσει σειράς συμβάσεων, του αρμοδίου δικαστηρίου έργο είναι να καθορίσει από ποιο χρονικό σημείο η κατάσταση αυτή πρέπει να εξομοιωθεί με εγκατάσταση και, επομένως, δημιουργεί υποχρέωση καταβολής εισφορών στο βιοτεχνικό επιμελητήριο.»

25. Κατά την επ’ ακροατηρίου συζήτηση, όπως και με τις γραπτές της παρατηρήσεις, η Επιτροπή εξέτασε και το ζήτημα της αυστηρότητας των κυρώσεων που προβλέπονται στη Γερμανία. Εν προκειμένω, του εθνικού δικαστηρίου έργο είναι να εκτιμήσει αν σε μια επιχείρηση, σχετικά με την οποία εξετάστηκαν οι προβλεπόμενες από την οδηγία 64/427 προϋποθέσεις προσβάσεως στις σχετικές δραστηριότητες και ρητώς δόθηκε καταφατική απάντηση, αλλά η οποία δεν

ενεργάφη στο μητρώο βιοτεχνών ακόμη και μετά μια αρκούντως μακρά δραστηριότητα, μπορούν να επιβληθούν για αδήλωτη εργασία κυρώσεις εξ ίσου αυστηρές με εκείνες που

επιβάλλονται σε μια εταιρία που δεν υπόκειται στον έλεγχο αυτόν ή ούτε καν πληροί τις απαιτούμενες προϋποθέσεις επαγγελματικής πείρας.

III — Συμπέρασμα

26. Κατόπιν των ανωτέρω εμμένω στα συμπεράσματα στα οποία κατέληξα στις 17 Σεπτεμβρίου 2002 και τα οποία είναι τα εξής:

- «1) Τα άρθρα 49 ΕΚ, 50 ΕΚ, 54 ΕΚ και 55 ΕΚ, καθώς και το άρθρο 4 της οδηγίας 64/427/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1964, περί των λεπτομερειών εφαρμογής των μεταβατικών μέτρων στον τομέα των μη μισθωτών δραστηριοτήτων μεταποιήσεως που υπάγονται στις κλάσεις 23-40 ΔΤΤΒ (Βιομηχανία και Βιοτεχνία), δεν αντιτίθενται σε ρύθμιση κράτους μέλους η οποία εξαρτά την άσκηση, στο έδαφός του, βιοτεχνικών δραστηριοτήτων από παρέχοντες υπηρεσίες εγκατεστημένους σε άλλα κράτη μέλη, πέραν από την εξέταση των προϋποθέσεων προσβάσεως στις σχετικές δραστηριότητες, και από την εγγραφή στο μητρώο βιοτεχνών, όταν η εγγραφή αυτή δεν μπορεί να καθυστερήσει ή να περιπλέξει την άσκηση του δικαιώματος ελεύθερης παροχής υπηρεσιών και δεν συνεπάγεται ούτε πρόσθετα διοικητικά έξοδα ούτε υποχρέωση καταβολής εισφορών στο βιοτεχνικό επιμελητήριο.
- 2) Όταν οι δραστηριότητες ενός προσώπου ή μιας επιχειρήσεως στο έδαφος του κράτους μέλους υποδοχής δεν παρατείνονται επί μακρόν, κατά συνεχή, ουσιαστικά, τρόπο και επί τη βάσει σειράς συμβάσεων, του αρμοδίου δικαστηρίου έργο είναι να καθορίσει από ποιο χρονικό σημείο η κατάσταση αυτή πρέπει να εξομοιωθεί με εγκατάσταση και, επομένως, δημιουργεί υποχρέωση καταβολής εισφορών στο βιοτεχνικό επιμελητήριο.»